

Lovisanejdens högstadiums tillvalsutbud i åk 8 och 9

IKT

Grafik och hemsida, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Eleverna kommer att kunna använda ritprogram och med dessa kunskaper göra en visuellt attraktiv hemsida som publiceras på nätet

INNEHÅLL:

- eleven känner till grundstrukturerna för HTML-språk
- kommer att använda de vanligaste tillämpningarna och redskapen för publicering på webben
- planerar och förverkligar en webbpublikation
- planerar de olika sidorna som behövs till webbpublikationen
- använder bilder som en del av webbpublikationen
- lära sig grunderna att använda ritprogram

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Förverkligar en fungerande webbpublikation enligt själv uppgjord plan. Använder mångsidigt de vanligaste redskapen och metoderna så att det blir en tekniskt fungerande webbpublikation som går att publiceras på nätet

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Kan göra ett utkast och planera en enkel webbpublikation samt förverkliga den enligt anvisningarna. Kan använda de redskap som behövs för att resultatet skall bli en teknisk fungerande webbpublikation.

Grundläggande kurs i datoranvändning, 2 åvt i antingen åk 8 eller åk 9

Skoleleverna skall ha likadana tekniska färdigheter för att använda informations- och kommunikationsteknik. Dessa färdigheter skall vara grundpelaren i deras datakunskaper som de sedan kan bygga på i framtida studier.

MÅL:

De skall lära sig hur de bäst kan använda informations- och kommunikationstekniken för sitt eget lärande och hur producera media. Datasäkerheten och nätetikett går igenom under kursen så eleven vet hur man uppför sig på nätet och kan skydda sig.

INNEHÅLL:

- Eleven kan använda avancerade funktioner i ett ordbehandlingsprogram (automatisk innehållsförteckning, spalter, fotnoter, automatisk källförteckning, lägga till kommentarer).
- Eleven behärskar avancerade funktioner i kalkylering (mest centrala räkneoperationer, autofill, autosum, medeltal, göra diagram, hantera och presentera data, göra en överskådlig tabell).
- Eleven känner till principerna för montering av kringutrustning samt vet hur man ansluter och tar i bruk dem i ett fungerande operativsystem
- Eleven känner till grundstrukturerna för HTML-språk
- Eleven kan planera och förverkliga enkla www-sidor
- Eleven kan ta i bruk en dators skydds- och tilläggsegenskaper
- Eleven behärskar de olika sätten att lagra och skicka filer.
- Eleven kan följa anvisningar och bestämmelser om upphovsrätt, informations säkerhet och dataskydd.
- Eleven kan skydda sin nätidetitet och integritet.
- Eleven kan använda de vanligaste informations- och kommunikationstekniska tillämpningarna.
- Eleven kan konstruktionsdelarna hos både en stationär dator och en bärbar dator och förstår deras egenskaper och uppgift i operativsystemet

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Kan använda datanätet självständigt för att skaffa information och för att skapa dokument

Kan självständigt välja datorutrustning och därtill hörande kringutrustning enligt anvisningar

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Kan under handledning använda datanätet för att skaffa information för att skapa dokument

Känner till datorns grundläggande

Spelprogrammering, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

Du får grundläggande teoretiska och praktiska kunskaperna i programmering.

MÅL:

Eleverna lär sig grunderna i programmering och bekantar sig med olika programmeringsmiljöer.

Eleverna kan göra små egna spel.

INNEHÅLL:

- o eleverna använder olika programmeringsspråk och -miljöer på ett mångsidigt sätt

- visuellt programmeringsspråk som till exempel Kodu
- som programmeringsspråk kan användas JavaScript, C++ och Java
- lära sig färdigheterna att göra enkla program med variabler, villkor och upprepningar
- Pseudokod

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Kan skapa mera omfattande programhelheter utgående från grundstrukturerna.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Kan grundstrukturerna för programmeringen men behöver handledning

Konst- och färdighetsämnen

Bildkonst

Animationskurs, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9

MÅL:

Att ge eleverna en inblick i de olika skeden som ingår i framställningen av en animationsfilm.

Att förstå meningen med olika bildformat och var de lämpar sig att använda.

Eleverna skall klara av att göra en kort animationsfilm.

INNEHÅLL:

- Animationsfilm, historia och teknik
- En snabb genomgång av animationfilmens historia
- olika sorters animationsmöjligheter idag
  - "flip book" animeringar
  - fotoanimering
  - animationer på datorn
- Eleverna får göra en egen animationsfilm i valfritt program

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, producerar oövertänt material.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats, kan producera alster.

Arkitektur, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9

MÅL:

Eleverna lär sig om olika stilriktningar inom arkitekturen.

INNEHÅLL:

Vi gör utflykter i närområden i Lovisa, vi besöker officiella byggnader. Vi gör också virtuella besök till kända byggnader och monument. Andra teman som vi tar upp är landskapsarkitektur, disciplinär arkitektur, tillgänglighet och design. Vi gör även ett besök till arkitektbyrå.

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Design, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9

MÅL:

Eleverna lär sig om olika stilar inom design.

INNEHÅLL:

Vi bekantar oss med bruksföremål inom inhemsk design, hur de fötts ur ett behov och idag är många av dessa föremål samlingsobjekt. Vi designar också en tapetvåd i tapetfabriken. I delen som kallas Tapetfabriken bekantar vi oss med traditionella tryckmetoder. Alla gör sin egen design, först trycks en prototyp och efter eventuella ändringar, görs det slutgiltiga trycket på makulaturpapper. Vi gör alla stämplarna själva. Vid kursens slut ordnas en utställning där tapeterna ställs ut.

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Digital konst & grafisk design, 2 åvt under antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Eleverna lär sig använda digital teknik för att skapa och producera konst.

Eleverna uppmuntras att tänka och producera konst utanför sina egna bekvämlighetszoner, med annorlunda tekniker och tillvägagångssätt (beställningsarbeten).

INNEHÅLL:

- logo och visitkort
- digitaliska konstverk
- affischer och andra grafiska element i vardagen och stadsmiljön.

BEDÖMNING:**Vitsordet 8**

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Fotografi, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9**MÅL:**

Eleverna lär sig om olika stilriktningar inom fotografi samt arbeta med olika tekniker.

INNEHÅLL:

Vi bygger en studio, arbetar med ljussättning och komposition av bild. Vi använder oss av mobilkameror och editerar bilderna på dator. Senare under kursen bygger vi en traditionell lådkamera som använder film. Vi bygger kameran samt tar bilder som vi framkallar. Vi har även besök av fotografer under kursen.

BEDÖMNING:**Vitsordet 8**

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Vackra former, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9**MÅL:**

Målet med kursen är att lära eleven om formgivningens särdrag och historia, ge en bild av hela formgivningsprocessen. Utveckla en förmåga att uttrycka sina tankar, känslor och idéer i en tredimensionell form.

INNEHÅLL:

- skapa verk i bland annat lera och gips
- keramik arbeten
- skulptur
- installationer och miljökonstverk

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

- Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

- Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Vi målar, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9

MÅL:

Kursens mål är att eleven skall lära sig om olika målningstekniker genom eget arbete, komma närmare ett eget arbets- och uttryckssätt, få en bild av vilka stilriktningar som finns och hur konstnärerna målade under olika tidsepoker. Eleven skall också lära sig att diskutera konstverk och skriva en bildanalys.

INNEHÅLL:

- målningar med olika stilriktningar
- materialkännedom, tekniska kunnande och uttryckssätt förbättras
- akvarellmålning
- pastellmålning
- akrylmålning

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

- Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

- Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Vi tecknar, 2 åvt antingen på åk 8 eller på åk 9

MÅL:

Som mål är att bekanta eleven med linjearbete, skuggningstekniker och olika material, att lära hen nya begrepp, ge en bild i vad allt ordet teckning kan innebära, ge en uppfattning om hur och med vad man tecknat under olika tider, hur uttrycks- och arbetssättet kan

variera från kultur till kultur och att eleven skall komma närmare ett eget arbets- och uttryckssätt i teckning. Eleven får också en inblick i vad det innebär att vara illustratör i dagens läge.

Kursen fördjupar elevens kunskaper i olika tekniker och material inom delområdet teckning.

INNEHÅLL:

- Blyerts, graphite, kol och tuschteckningar
- Skrapekartong
- Serier, illustrationer
- Croquis-teckning (snabb skiss)
- Människans proportioner

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

- Följer med under lektionerna och deltar aktivt, gör sina uppgifter och tänker på tidsanvändningen, positiv inställning till ämnet, vill producera övertänkt material.

Vitsordet 5

- Följer med under lektionen och är på plats, producerar alster.

Gymnastik

Avslappning och tånjning, 2 åvt antingen på åk 8 eller åk 9

MÅL:

Under kursen bekantar vi oss med olika tånjnings- och avslappningsmetoder samt gör yoga- och pilatesövningar. Syftet med kursen är att bli av med muskelspänningar och att varva ner.

Meditationsövningar förbättrar koncentrationsförmågan och ger dig bättre sömn. Eleverna får även bekanta sig med ledaruppgifter dvs planera och leda korta pass under lektionerna.

INNEHÅLL:

- Tånjningsövningar
- Avslappningsövningar
- Yogaövningar
- Pilatesövningar
- Meditationsövningar

BEDÖMNING:

Vitsord 8

Eleven visar sitt intresse för ämnet med att göra sitt bästa, koncentrerar sig på angivna övningar, stör inte andra och deltar aktivt både före och efter lektionen i ordnande av utrymmet samt använder ändamålsenlig klädsel. Ledaruppgifterna görs enligt angivna direktiv vilket innebär planeringen, själva ledandet och självbedömningen.

Vitsord 5

Eleven deltar i lektionerna.

Bollspel, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- utveckla elevens motoriska förmåga och teknik i bollspel
- eleven förstår samspelets betydelse
- elevens fysiska kondition och hälsa förbättras
- öka samhörighetskänslan

INNEHÅLL:

Vi övar teknik och spel i olika bollspel. Lektinerna är betonade på småspel och spel.

Spelgrupperna indelas ofta enligt nivån på eleverna.

Olika bollspel utövas, delvis utgående från elevernas önskemål och enligt årstiderna.

BEDÖMNING:

För vitsordet 8 krävs att eleven är aktiv, hjälpsam, samarbetar och gör sitt bästa

För vitsordet 5 krävs att eleven är närvarande och deltar i aktiviteterna

Idrotta mångsidigt, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- ge en mångsidig bild av idrott
- förbättra elevens fysiska kondition och hälsa

INNEHÅLL:

Vi bekantar oss med nya grenar men fördjupar oss även med grenar som har fått mindre utrymme i den obligatoriska gymnastiken. Aktiva idrottare ges även möjlighet att utöva sin egen idrottsgren.

BEDÖMNING:

För vitsordet 5 krävs att eleven är närvarande och deltar i aktiviteterna

För vitsordet 8 krävs att eleven är aktiv, hjälpsam, samarbetar och gör sitt bästa

Innebandy, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- utvecklas tekniskt och taktiskt som spelare
- lära eleverna att värdesätta varandras insats och samarbete
- att få fram ett framgångsrikt skollag.

INNEHÅLL:

Under den här kursen kan man motionsspela eller spela mera tävlingsinriktat. Teknikträning, småspel och vanligt spel. Kursen strävar också att få fram ett framgångsrikt skollag.

BEDÖMNING:

För vitsordet 8 krävs att eleven är aktiv, hjälpsam, samarbetar och gör sitt bästa

För vitsordet 5 krävs att eleven är närvarande och deltar i aktiviteterna

Lättare motion, 1 åvt på åk 8

MÅL

Målen för kursen är att:

- förbättra elevens fysiska kondition samt rörlighet
- eleven lär sig förstå motionens betydelse för hälsan

INNEHÅLL

Denna kurs passar utmärkt till den som inte tränar så mycket på sin fritid. Perfekt kurs för den som vill få bättre kondition och tycker om att röra på sig. Vi diskuterar tillsammans timinnehållet, men försöker syssla med olika idrottsgrenar så mångsidigt som möjligt.

BEDÖMNING

För vitsordet 8 krävs att eleven är aktiv, hjälpsam, samarbetar och gör sitt bästa

För vitsordet 5 krävs att eleven är närvarande och deltar i aktiviteterna

Uthållighetsträning (1 års veckotimme, men dubbellektioner)

Uthållighetsträning, 1 åvt på åk 8

MÅL

Målen för kursen är att:

- eleven lär sig hur man utvecklar sin fysiska uthållighet
- eleven lär sig hur man utvecklar sin muskelstyrka

INNEHÅLL

I denna kurs är tempot högt. Vi springer korta eller långa länkar på varierat underlag. Det blir intervallträning och styrketräning. Vi sysslar med varierande konditionshöjande idrottsaktiviteter.

BEDÖMNING

För vitsordet 8 krävs att eleven är aktiv, hjälpsam, samarbetar och gör sitt bästa

För vitsordet 5 krävs att eleven är närvarande och deltar i aktiviteterna

Huslig ekonomi

Allmänna mål för tillvalskurserna i huslig ekonomi i åk 8 och 9 är att vidareutveckla elevernas kunskaper, färdigheter, attityder och beredskap som behövs för att hantera vardagen i ett hem och för en hållbar livsstil som stödjer välbefinnandet. Undervisningen i huslig ekonomi ska främja praktiska färdigheter, kreativitet, samarbets- och organisationsförmåga samt förmågan att göra val och agera på ett hållbart sätt i vardagen.

Ekologiskt hållbar mat , 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Under kursen utvecklas kunskaper, ökas medvetandet och engagemanget för hur vi skall äta så att vi själva och vår planet mår bra. Kursen är en blandning av teori och praktik: under teoripassen går vi igenom hur de egna valen påverkar miljön och under de praktiska passen får eleverna sedan pröva på olika råvaror och recept vilka uppfyller kraven för ekologisk hållbar matlagning.

INNEHÅLL:

- Näringslära
- Vegetarisk kost
- Hållbar konsumtion
- Matens väg till tallriken
- Praktisk uppföljning av teorin

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- Eleven deltar aktivt i både de teoretiska lektionspassen, som det praktiska köksarbetet
- Kan redogöra för varför en vegetarisk kost är ekologisk mer hållbar och vad man bör ta i beaktande ifall man övergår till en helt vegetarisk kost
- Kan förklara och ge exempel på smarta val i matbutiken

Vitsord 5

- Eleven deltar i både de teoretiska lektionspassen, som det praktiska arbetet i köket
- Kan ge enkla exempel på hur man kan börja äta mer ekologiskt hållbart

Masterchefens ABC, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- öva upp färdigheterna samt initiativtagande och kreativitet inom matlagning och bakning .
- Ge färdigheter i att avlägga hygienpass

INNEHÅLL:

- kreativ bakning och matlagning
- nationell och internationell twist på menyn
- utveckla egna recept
- undervisning i hygienpassets mysterier, samt möjliggörande av avläggande av hygienpass.

Extra kostnad uppbärs för den officiella tentaminan.

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- eleven deltar aktivt i både det teoretiska, samt det praktiska arbetet
- kan organisera arbetet, samt samarbeta med de andra i gruppen
- klarar av att självständigt planera måltider för olika tillfällen samt olika dieter

- kan tolka recept och klarar av att både fullfölja samt variera dem vid behov
- förstår vardagens ekologiskt hållbara utveckling
- klarar nöjaktigt av hygienpassets tent

Vitsord 5

- eleven deltar i både den teoretiska och praktiska undervisningen
- har grundläggande färdigheter inom ämnet

Trendig matlagning, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- lära sig både teoretiskt och praktiskt om de senaste trenderna bland matlagningsmetoder, livsmedel samt deras varierande användning.

INNEHÅLL:

- bli bekant med nya trender inom bakning och matlagning
- lära känna nya rön om livsmedel, också ur hälsosynvinkel
- lära sig använda både nya och traditionella livsmedel
- bekanta sig med matlagningsmetoder ”förr och idag”
- introduktion av specialkost vid specialbehov

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- eleven deltar aktivt i både det teoretiska, samt det praktiska arbetet

- kan organisera arbetet, samt samarbeta med de andra i gruppen
- känner till nya trender bland livsmedel och matlagningsmetoder
- klarar av att självständigt planera måltider för olika tillfällen samt olika dieter
- förstår vardagens ekologiskt hållbara utveckling

Vitsord 5

- eleven deltar i både den teoretiska och praktiska undervisningen
- har grundläggande färdigheter inom ämnet

Varierande och mångsidig matlagning och bakning del 1 och 2, totalt 4 åvt i åk 8 och 9

MÅL:

- öva upp färdigheter i fråga om matlagning ,bakning, konservering, klädvård och sist men inte minst arbetsplanering samt samarbetsförmåga.
- inse att kost och hälsa går hand i hand
- få insikt i både traditionell och internationell matlagning

INNEHÅLL:

Kurs 1

- tillvaratagande av naturens gåvor genom konservering, bakning och matlagning
- livsmedelskunskap om bär, frukt, grönsaker och svamp
- fördjupning i matlagningsmetoder och matlagningsprinciper
- jultraditioner bl.a. pepparkakshus

Kurs 2

- livsmedelskunskapen fortsätter med fisk, kött, korv, inälvor och ägg
- livsmedelsövervakning
- bakning på varierande sätt
- planering av måltider och små fester

Kurs 3

- konservering från A till Ö
- nationell mat från Åland till Lappland
- julbakverk och julgodis

Kurs 4

- en matlagningsresa jorden runt på 12 veckor
- kort och gott om kryddor, ostar och exotiska frukter
- Påsk och Valborg, samt andra fester förbereds

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- eleven deltar aktivt i både det teoretiska, samt det praktiska arbetet
- kan organisera arbetet, samt samarbeta med de andra i gruppen
- klarar av att självständigt sköta inköp, matlagning samt städning och klädvård
- förstår vardagens ekologiskt hållbara utveckling
- klarar av de vanligaste konserveringsmetoderna
- insikt i planering av fester
- har kunskaper om både nationell och internationell matlagning

Vitsord 5

- eleven deltar i både den teoretiska och praktiska undervisningen
- klarar av grundfärdigheter inom ämnet

Varierande och mångsidig matlagning och bakning del 1, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

- öva upp färdigheter i fråga om matlagning ,bakning, konservering, klädvård och sist men inte minst arbetsplanering samt samarbetsförmåga.
- inse att kost och hälsa går hand i hand
- få insikt i både traditionell och internationell matlagning

INNEHÅLL:

Kurs 1

- tillvaratagande av naturens gåvor genom konservering, bakning och matlagning
- livsmedelskunskap om bär, frukt, grönsaker och svamp
- fördjupning i matlagningsmetoder och matlagningsprinciper
- jultraditioner bl.a. pepparkakshus

Kurs 2

- livsmedelskunskapen fortsätter med fisk, kött, korv, inälvor och ägg
- livsmedelsövervakning
- bakning på varierande sätt

- planering av måltider och små fester

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- eleven deltar aktivt i både det teoretiska, samt det praktiska arbetet
- kan organisera arbetet, samt samarbeta med de andra i gruppen
- klarar av att självständigt sköta inköp, matlagning samt städning och klädvård
- förstår vardagens ekologiskt hållbara utveckling

Vitsord 5

- eleven deltar i både den teoretiska och praktiska undervisningen
- klarar av grundfärdigheter inom ämnet

Vi bakar och bakar och bakar, 1 åvt på åk 8

MÅL:

- lära ut bakningsmetoder i teori och praktik med beaktande av traditioner, årstider, specialkost samt ekonomi
- göra eleven medveten om nyttan av att baka själv, även ur ekologiskt hållbar synvinkel

INNEHÅLL:

- information om olika typer av jäsmedel och –metoder i både teori och praktik
- traditionella samt nya trendiga bakverk
- årstider och traditioner beaktas

- specialbehov av bakverk för olika dieter
- även halv- och helfabrikatsfrågan ” Bra eller Dåligt? ” tangeras
- göra eleven medveten om nyttan av att baka själv, även ur ekologiskt hållbar synvinkel

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- eleven deltar aktivt i både det teoretiska, samt det praktiska arbetet
- kan organisera arbetet, samt samarbeta med de andra i gruppen
- känner till olika jäsmedel samt – metoder
- kan baka självständigt varierande bakverk
- klarar av att även baka för olika dietbehov
- förstår vardagens ekologiskt hållbara betydelse även inom bakningen

Vitsord 5

- eleven deltar i både den teoretiska och praktiska undervisningen
- har grundläggande färdigheter inom ämnet

Musik

Körsång, 2 åvt under antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Eleverna lär sig att arbeta i kör, att lära sig sjunga flerstämmigt, att delta aktivt i planeringen av ett konsertprogram. Eleverna uppmuntras till att ta solistuppgifter i kören. Kursens slutprodukt kan vara ett eller flera uppträdanden på skolans fester samt evenemang utanför skolan. Vi kan också göra inspelningar som publiceras på nätet.

INNEHÅLL:

En-, två och trestämmiga sånger, körarrangemang av kända pop-, rock- och folksånger.

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, kommer med goda förslag på repertoar, positiv inställning till ämnet.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats.

Musik på dator, 1 åvt på åk 8

MÅL:

Eleverna lär sig att skapa musik på dator. Fokus är på sk. DAW-program, där en låt i sin helhet kan skapas på en dator. Men vi kan utöka arbets sättet till att omfatta akustisk inspelning av t.ex. sång och rap.

INNEHÅLL:

Typisk syntbaserad musik, techno, house, hip-hop.

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, klarar av att självständigt välja projekt att jobba på.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats.

Robot- och musikinstrumentprogrammering, 1 åvt på åk 8

MÅL:

Att förstå hur en Microbit- eller Arduino-mikrokontroller fungerar och hur en sådan kan styra enkla elektroniska apparater i stil med fjärrstyrda mekaniska maskiner, leksaker, elektroniska musikinstrument och speldosor.

INNEHÅLL

Programmering i Scratch och liknande, Javascript, C/C++. Att avläsa ljus-, värme-, tryck- och ljudsensorer och andra sensorer. Att styra motorer och ljus. Att programmera färdiga robotar, bilar, leksaker, musikinstrument.

BEDÖMNING

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, klarar av att självständigt välja projekt att jobba på.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats.

Rockgrupp, 2 åvt under antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Eleverna lär sig spela elgitarr, elbas, trummor och piano. Eleverna har också möjlighet att spela på sina egna instrument (t.ex. violin, flöjt) i en rockgrupp. Eleverna lär sig att aktivt delta i planeringen av repertoar. Målet är att eleven känner sig säker att uppträda tillsammans med gruppen inför publik på skolans fester och andra evenemang. Vi kan också göra inspelningar som publiceras på nätet.

INNEHÅLL:

Enkla arrangemang av kända pop-, rock- och folksånger.

BEDÖMNING:

Vitsordet 8

Följer med under lektionerna och deltar aktivt, kommer med goda förslag på repertoar, positiv inställning till ämnet. Har under kursens lopp spelat elgitarr, elbas, trummor och piano i åtminstone en sång, inte nödvändigtvis en och samma sång.

Vitsordet 5

Följer med under lektionen och är på plats.

Slöjd

3D printning, laserskärning och CNC-fräsning, 1 åvt på åk 8

MÅL:

Eleverna lär sig digital teknik för att styra datorstyrda maskiner.

Kursen är en blandning av teori och praktik där det praktiska arbetet handlar om att programmera eller med dataprogram rita produkter, som maskiner skall producera.

INNEHÅLL:

- program för styrning av datorstyrda maskiner
- plast
- trä
- läder
- textil

BEDÖMNING:

Krav för vitsordet 8: Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för vitsordet 5: Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro

Design och inredning – producera textilier för hemmet och till användning, 1 åvt på åk 8 eller 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Bekanta sig med design och inredningsprodukter från förr och nu. Uppmärksamma det budskap man vill förmedla med textilier i hem och omgivning. Planera och tillverka användbara produkthelheter (produktfamiljer). Utveckla kreativiteten och självkänslan. Nyttja inför yrkesval som b.la. mode och design industrin, inredningskonsult mm. Stärka den visuella och materiella uttrycksförmågan.

INNEHÅLL:

- planera och producera egen logo för sina hantverk
- Formgivning, planering och tillverkning av produkter till t.ex. hemmet.
- Lära sig planera tredimensionella inredningsprodukter, tillverka dem och presentera det färdiga arbetet för gruppen.
- Planera fungerande produkthelheter (t.ex. gardiner, dynor, förvaringspåsar, vilka är sammanhängande och passar ihop genom mönster, tygval eller dylikt)
- Hållbar utveckling; användning av återvunnet material.
- Dokumentation av processen (planeringen, genomförandet av arbetet, arbetsbeskrivningar i form av portfolio/häfte, självutvärdering, kostnadsberäkning mm.)
- Presentation av det färdiga arbetet och kamratrespons till kurskompisarna.
- Trevlig samvaro med kompisar samtidigt som man handarbetar
- Nödvändig arbets säkerhet

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Planera och tillverka produkter, vilka hör till en sammanhängande produktfamilj. Dokumentation av processen, presentation av arbetet samt produktbeskrivning och självutvärdering. Aktivt deltagande och problemlösningskapacitet.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Planering av produkt/produkter (produktfamilj), vilken påbörjas men inte blir färdigt tillverkad. Svagt deltagande och problemlösningskapacitet.

Elektronik, automation och robotik, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL :

I den här kursen får eleverna lära sig grunderna i elektronik, automation och robotik. Kursen är praktiskt upplagd och eleverna gör olika övningsuppgifter och tillverkar små arbeten. Trä- och metallslöjd kan också komma att användas vid tillverkning av mekaniska delar som behövs för projekten.

Vi inleder kursen med att göra övningsuppgifter med färdigt undervisningsmaterial som t. ex Lego Mindstorms robotar. Målet är att i slutet av kursen skall eleverna själva kunna bygga enkla robotar eller automationssystem.

INNEHÅLL:

Programmeringen kommer främst att ske med grafiska programmeringsspråk.

Olika undervisningsmaterial som används i kursen är bl. a Lego Mindstorms, bbc micro bit och Arduino.

Kompetensområden som övas:

- Förmåga att tänka och lära sig
- Multilitteracitet
- Digital kompetens

BEDÖMNING:

Krav för vitsordet 8: Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för vitsordet 5: Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro.

Handarbete och hantverka – kreativt arbetande med händerna, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Uppleva skaparglädje och utveckla handfärdigheten. Öva sig på problemlösning och utveckla kreativiteten samt samarbetet mellan öga och händer. Nyttja inför yrkesval som b.la. arkitekt, läkare/kirurg, mode och design industrin, inredningskonsult mm. Öva logiskt tänkande genom materialkombinationer.

INNEHÅLL:

- pröva och testa olika tekniker
- pyssla med olika material (hårda och mjuka material)
- måla på tyg med textilfärg (schablontryck, stämplor, svamptryck mm.)
- tovningsmetoder (torr- och våttovning)

- användning av olika material och kombinationer av dessa, t.ex. tyg, paff, plast, garn, papper mm.
- Presentation av det färdiga arbetet och kamratrespons till kurskompisarna.
- Trevlig samvaro med kompisar samtidigt som man handarbetar
- Nödvändig arbetssäkerhet

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Planera och tillverka produkter av olika material samt kombinera olika material. Dokumentation av processen, presentation av arbetet samt produktbeskrivning och självutvärdering. Aktivt deltagande och problemlösningskapacitet.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Planering av produkt, vilken påbörjas men inte blir färdigt tillverkad. Svagt deltagande och problemlösningskapacitet.

Konstslöjd, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

I den här kursen satsar vi extra mycket på formgivning och design av konstslöjdföremål. Vi jobbar i olika material som trä, metall och plast.

Kompetensområden som lyfts fram i slöjd är: 1) Förmåga att tänka och lära sig. 2) Vardagskompetens. 3) Arbetslivskompetens och entreprenörskap.

INNEHÅLL:

Innehållet kan justeras så att det beaktar elevernas intresse:

- klensmide
- intarsia
- träsnideri
- drivning
- träsvavning
- tillverkning av smycken
- skulpturer
- pyrografi

BEDÖMNING:

Krav för vitsordet 8: Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för vitsordet 5: Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro.

Sy kläder till vardag och fest – sy kläder till dig själv, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Tillverka unika kläder till vardag och fest, vilka är måttsydda och av hållbart material. Återanvändning och återvinning - ge insikter i hållbar utveckling. Lära sig att använda mönster och ändra på mönster, så att det passar de egna önskningarna. Eleven lär sig tänka ekologiskt och ekonomiskt genom processen och främjar därmed en hållbar livsstil.

INNEHÅLL:

- Planera och tillverka ett eller flera klädesplagg (vardags- och/eller festkläder)
- Lära sig tolka och använda färdiga mönster samt ändra mönster för eget bruk.
- Hållbar utveckling; sy egna kläder av hållbara material och utnyttja återvunnet material.
- Dokumentation av processen (planeringen, genomförandet av arbetet, arbetsbeskrivningar i form av portfolio/häfte, självutvärdering, kostnadsberäkning mm.)
- Presentation av det färdiga arbetet och kamratrespons till kurskompisarna.
- Trevlig samvaro med kompisar samtidigt som man handarbetar
- Nödvändig arbetssäkerhet

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Planera och tillverka ett klädesplagg enligt eget önskemål och på basen av den egna kunskapen. Dokumentation av processen, presentation av arbetet samt produktbeskrivning och självutvärdering. Aktivt deltagande och problemlösningskapacitet.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Planering av produkt, vilken påbörjas men inte blir färdigt tillverkad. Svagt deltagande och problemlösningskapacitet.

Teknisk slöjd, totalt 4 åvt på åk 8 och 9

MÅL:

Den långa kursen i teknisk slöjd sträcker sig automatiskt över årskurserna 8 och 9 och i den fördjupar vi oss i trä- och metallslöjd samt bekantar oss med motorlära, elektronik och programmering av datorstyrda maskiner.

Arbetskyddet betonas och under kursens gång lär sig eleverna säker maskinanvändning samt att arbeta tryggt i en teknisk miljö.

Studierna sker främst genom praktiskt arbete, både obligatoriska- och valfriauppgifter förekommer liksom individuella arbeten och grupparbeten.

Kompetensområden som lyfts fram i slöjd är: 1) Förmåga att tänka och lära sig. 2) Vardagskompetens. 3) Arbetslivskompetens och entreprenörskap.

INNEHÅLL:

Innehållet kan justeras enligt elevgruppens önskemål och nivå:

Åk 8.

- planering
- problemlösning
- arbetskydd
- maskinbearbetning i trä och metall
- olika arbetstekniker inom trä och metall
- MMA-, elektrosvetsning
- metallsmide
- två- och fyrtaktsmotorn
- grafisk programmering

Åk 9.

- fördjupning av stoffet i åk 8
- metallsvarvning
- cirkelsågning
- plasmaskärning

BEDÖMNING:

Krav för goda vitsord (8): Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för godkänd kurs (5): Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro.

Textilslöjd – fördjupa dig i textilslöjd, totalt 4 åvt på åk 8 och åk 9

MÅL:

Fördjupa kunskaperna inom textilslöjd genom att arbeta med olika material och tekniker. Hantverk är en konstnärlig process och målet är att ge färdigheter i olika tekniker samt att väcka uppskattning och intresse för hantverksprodukter och –traditioner. Eleven kan tillämpa tidigare kunskaper och färdigheter från andra läroämnen och utnyttjar dem i textilslöjden (kostnadsberäkning,

självutvärdering, kamratrespons, planering och tillverkning) med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.

INNEHÅLL:

- Planera och producera användbara textilprodukter i tredimensionell form.
- Inläring av nya tekniker samt fördjupande av redan bekanta tekniker
- Sömnad, garnprodukter, vävning, tygtryck, applikationer, broderingar, lappteknik, materiallära mm.
- Producera en eller flera produkter genom att kombinera åtminstone två olika metoder i arbetet.
- Eleven väljer själv hurdan produkt som planeras och tillverkas. Alla kan utgå från sina egna kunskaper och intressen i val av produkt samt svårighetsgrad på arbetet.
- Dokumentation av slöjdprocessen (planeringen, genomförandet av arbetet, arbetsbeskrivningar i form av portfolio/häfte, självutvärdering, kostnadsberäkning mm.)
- Hållbar utveckling och hållbar livsstil – hur man kan återvinna material och produkter, vilka t.ex. gått sönder eller gått ur mode/förlorat funktionen.
- Bekanta sig med företagsamhet och föreningsverksamhet. T.ex. besök av experter, studiebesök etc.
- Trevlig samvaro med kompisar samtidigt som man handarbetar
- Nödvändig arbetssäkerhet

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Planera och tillverka en produkt med två eller flera olika tekniker (sömnad, tygtryck, dragkedja, knappar och knapphål, brodering etc.). Dokumentation av processen, presentation av arbetet samt produktbeskrivning och självutvärdering. Aktivt deltagande och problemlösningskapacitet.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Planering av produkt, vilken påbörjas men inte blir färdigt tillverkad. Svagt deltagande och problemlösningskapacitet.

Träslöjd, 1 åvt på åk 8

MÅL:

I kursen lär sig eleven att använda maskiner som ofta hittas i "hemmets verktygslåda" samt en del små specialmaskiner som finns i slöjdsalen.

I kursen går vi igenom olika träslöjdtekniker, utifrån dessa får eleven välja en eller flera slöjdtekniker att fördjupa sig i.

Eleven planerar och tillverkar mindre träslöjdprodukter.

Arbetet är praktiskt betonat och kompetenser som övas är: 1) Förmåga att tänka och lära sig. 2) Vardagskompetens. 3) Arbetslivskompetens och entreprenörskap.

INNEHÅLL:

Innehållet kan justeras så att det beaktar elevernas intresse:

- planering
- handborrmaskin
- figursåg
- maskinkontursåg
- bandsåg
- träsvavning
- intarsia
- olika sammanfogningstekniker

BEDÖMNING:

Krav för goda vitsord (8): Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för godkänd kurs (5): Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro.

Trä- och metallslöjd, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

I kursen fördjupar vi oss i trä- och metallslöjd, vi bygger vidare på tidigare kunskaper och går igenom nya slöjdtekniker och maskiner. Kursen är praktiskt inriktad.

I kursen gör eleverna både obligatoriska och valfria arbeten, ofta i form av små bruksföremål. Ett mål är att eleverna skall lära sig att tänka och arbeta självständigt under lärarens handledning och övervakning.

Arbetet är praktiskt betonat och kompetenser som övas är: 1) Förmåga att tänka och lära sig. 2) Vardagskompetens. 3) Arbetslivskompetens och entreprenörskap.

INNEHÅLL:

Innehållet kan justeras enligt elevgruppens önskemål och nivå.

- maskinanvändning i trä och metall
- arbetarskydd
- svetstekniker
- ihopfogningstekniker

BEDÖMNING:

Krav för goda vitsord (8): Eleven visar intresse, försöker sitt bästa och är närvarande och aktiv under lektionerna. Eleven kan genomföra en slöjdprocess dvs, planera, tillverka och utvärdera ett slöjdarbete.

Krav för godkänd kurs (5): Eleven är närvarande under lektionerna och ger arbetsro.

Naturvetenskapliga ämnen

Matte remix, 2 åvt på åk 9

Undervisningen i matematik skall utveckla ett logiskt, exakt och kreativt tänkande hos eleverna. Eleven skall förstå matematiska sktukturer och begrepp och kunna använda dessa för att behandla information och lösa problem.

MÅL:

Eleven repeterar tidigare stoff samt det som behandlas i den obligatoriska matematikundervisningen. Undervisningen sker huvudsakligen med laborativa arbetsätt, datorarbete och praktiska övningar.

INNEHÅLL:

- taluppfattning
- geometri
- algebra
- statistik

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8

Eleven kan lösa praktiska uppgifter med de redskap (såväl teoretiska som praktiska) som tillhandahålls.

Eleven kan utnyttja dator och webben i arbetet.

Eleven använder laborativt material och strävar efter att förstå sambandet mellan materialet och de matematiska begreppen.

Kunskapskrav för vitsordet 5

Eleven deltar i arbetet.

Eleven visar intresse och arbetar aktivt.

Science, 1 åvt på åk 8

MÅL:

Kursen ger eleven en chans att fördjupa sig i naturvetenskapliga arbetsmetoder. Varje elev väljer ett tema som hen vill fördjupa sig och skriver en uppsats om temat hen valt. Arbetet varvas med laborationer. Centrala mål är att träna att tänka och lära sig, att lära sig läsa olika sorts texter, även vetenskapliga texter, samt att skriva en vetenskaplig uppsats med källhänvisningar som sedan presenteras. Under de praktiska arbetspassen får eleverna utföra laborationer av olika slag samt dokumentera och tolka resultaten de fått.

INNEHÅLL:

- Mikroskopering
- Laborationer
- Odlingsexperiment
- Forskning kring ett valfritt nat.vet. ämne
- Skriva en fackuppsats med källhänvisningar
- Presentera sitt arbete muntligt.

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- Aktivt delta i laborationer och lämna in laborationsrapporter med korrekta iakttagelser
- Skriva en uppsats med källhänvisningar som visar att man förstått sitt tema
- Fritt presentera sitt arbete muntligt

Vitsord 5:

- Delta i laborationerna och skriva ner resultat
- Skriva en uppsats
- Presentera sitt arbete muntligt

Upptäck ute, 1 åvt på åk 8 eller 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Vi tillbringar största delen av lektionerna utomhus och följer med årstidsväxlingarna och hur de påverkar naturen. Vi gör undersökningar och iakttagelser i närmiljön samtidigt som vi njuter av naturen och frisk luft. Eleverna har möjlighet att påverka och vara med och planera kursinnehållet.

INNEHÅLL:

- småskaliga undersökningar och experiment (bl.a. mikroskopering, håvning)
- digitala hjälpmedel (bl.a. fotografering, appar)
- kunskap om arter i närmiljön
- eleverna gör sitt eget kursmaterial (t.ex. dagbok eller portfolio)

BEDÖMNING:

Vitsord 8:

- aktivt deltagande på lektionerna
- bidrar med egna erfarenheter och iakttagelser
- kan tolka resultat och beskriva orsakssamband
- klarar bra av att samarbeta med olika personer

Vitsord 5:

- deltagande på lektionerna
- kan beskriva egna observationer
- klarar av att samarbeta

Språk

B2-språk, totalt 4 ävt på åk8 och åk 9

Franska

MÅL:

Språk är en förutsättning för lärande och tänkande och språkstudier främjar utvecklingen av tankeförmågan. Kunskaper i språk ger eleven nyckeln till andra kulturer och till internationella kontakter. De är till nytta i arbetslivet och berikar livet också på ett personligt plan.

Eleverna ska under lärokursen öva sig i att lyssna på, läsa och förstå franska. De får lära sig att uttrycka sig i vardagliga situationer. Tyngdpunkten ligger på tal men eleverna ska också lära sig att skriva franska på en enklare nivå. I åk 9 bygger vi vidare på det som eleverna inhämtat i åk 8 och lär oss mera om det franska språket och om franskspråkig kultur.

INNEHÅLL:

Eleven:

- bekantar sig med det franska språkområdet, med några centrala drag i livsstilen och kulturen samt gör jämförelser med den egna kulturen
- övar uttal och intonation
- bygger upp ett grundläggande ordförråd
- lär sig elementär grammatik
- får lära sig att i vardagssituationer uttrycka sig muntligt och skriftligt på ett artigt sätt
- lär sig att förstå tal och enklare texter

BEDÖMNING:

Åk 8

Kunskapskrav för goda kunskaper (8):

Eleven:

- kan beskriva några av det franskspråkiga områdets kulturella företeelser

- reder sig i rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner
- använder vanliga uttryck
- förstår, med hjälp av sammanhanget, skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck
- kan berätta om några bekanta och för eleven viktiga saker
- kan skriva korta meningar
- har ett begripligt uttal
- behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken

Kunskapskrav för godkända kunskaper (5):

Eleven:

- kan kort svara på enkla frågor
- förstår korta, enkla texter
- kan någorlunda begripligt uttala inövade uttryck
- kan en del av det ordförråd som tagits upp och lite elementär grammatik

ÅK 9:

Kunskapskrav för goda kunskaper (8):

Eleven:

- kan beskriva några av det franskspråkiga områdets kulturella företeelser
- kan sätta upp mål för sina språkstudier och utvärdera de egna målen
- reder sig i rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner
- deltar i kommunikation men behöver ofta hjälpmedel
- använder vanliga uttryck
- förstår, med hjälp av sammanhanget, skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck
- kan berätta om några bekanta och för eleven viktiga saker
- kan skriva korta meningar
- har ett begripligt uttal
- behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken

Kunskapskrav för godkända kunskaper (5):

Eleven:

- kan beskriva de mest typiska särdragen i fransk kultur
- kan kort svara på enkla frågor
- förstår korta, enkla texter
- kan någorlunda begripligt uttala inövade uttryck
- kan en del av det ordförråd som tagits upp och lite elementär grammatik

Ryska

Följer målen, innehållet och bedömningen för de nationella grunderna.

Tyska

MÅL:

Kunskaper i språk ingår i elevens allmänbildning. Språket ger eleven viktiga kommunikationsmedel både för livet och för många yrken. Inom affärlivet, industrin och kulturlivet är språkkunskaper av stor betydelse. Studier i tyska utvecklar elevernas världsbild och befrämjar internationell förståelse. Under tillvalskursen tränar eleverna att lyssna, läsa och förstå tyska. De ska kunna uttrycka sig i vardagliga situationer framför allt i tal men också på en enklare nivå i skrift. I åk 9 fördjupar sig eleverna i det tyska språket och alla dess delområden.

INNEHÅLL:

Eleven

- bekantar sig med det tyska språkområdet, livsstilen och kulturen samt jämför dem med den egna kulturen
- förstår tal och enklare texter
- kan uttrycka sig muntligt och skriftligt i vardagssituationer
- lär sig ett grundläggande ordförråd
- bekantar sig med elementär grammatik
- övar uttal och intonation

BEDÖMNING:

Åk 8

Kunskapskrav för goda kunskaper (8):

Eleven skall:

- kan beskriva det tyskspråkiga områdets kulturella företeelser.
- reder sig i rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd i samtalspartner
- använder vanliga uttryck
- förstår skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck
- kan berätta om bekanta och för eleven viktiga saker
- kan skriva korta meningar
- behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken

Godkända kunskaper (5):

Eleven skall:

- kan kort svara på enkla frågor
- kan förstå korta, enkla texter

Åk 9

Kunskapskrav för goda kunskaper (8):

Eleven skall:

- kan beskriva det tyskspråkiga områdets kulturella företeelser.
- reder sig i rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd i samtalspartner
- deltar i kommunikation men behöver ofta hjälpmedel
- använder vanliga uttryck
- förstår skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck
- kan berätta om bekanta och för eleven viktiga saker
- kan skriva korta meningar
- behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken

Godkända kunskaper (5):

Eleven skall:

- kan beskriva det mest typiska särdragen i den tyska kulturen
- kan kort svara på enkla frågor
- kan förstå korta, enkla texter

Svenska

Konsten att skriva och läsa, 2 åvt på antingen åk 8 eller på åk 9

MÅL:

- uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val
- erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, analysera och tolka samt skriva olika slag av skönlitterära och multimodala texter och använda lämpliga begrepp

INNEHÅLL:

- Vi läser, diskuterar och analyserar skönlitteratur: bloggtexter, noveller, poesi, ungdomsromaner
- Vi skriver dikter, dramatiseringar, kortprosa och noveller
- Vi betonar genrepedagogik och multilitteracitet
- Närmare kursinnehåll utarbetas tillsammans med eleverna

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8

Eleven kan tolka fiktiva texter, använda centrala textanalytiska begrepp och kan koppla texterna till en kontext. Eleven hittar självmant lämpliga texter, läser flera böcker och delar med sig av sina läserfarenheter. Eleven kan skriva berättande, beskrivande och argumenterande texter och använda de uttryckssätt som kännetecknar ifrågavarande textgenre.

Kunskapskrav för vitsordet 5

Eleven kan hjälpligt tolka fiktiva texter. Eleven läser minst en bok och kan diskutera den med andra. Eleven kan med handledning skriva berättande, beskrivande och argumenterande texter och använda något av de uttryckssätt som kännetecknar ifrågavarande textgenre.

Ämnesövergripande tillval

News watch, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Under kursen följer vi med olika medier och fördjupar oss i olika nyheter enligt elevernas intresse. Focus ligger på nyheter som har natur- och kulturgeografisk anknytning. Innehållet varierar från år. Målet är att eleverna får bekanta sig med många olika sorters texter och diagram och övar upp sin läsförståelse, men även att de får en bredare allmänbildning och lär sig att granska källor kritiskt.

INNEHÅLLI:

- Läsa natur- och kulturgeografiska artiklar/nyhetsnotiser
- Titta filmklipp
- Tolka diagram och tabeller
- Diskutera och debattera
- Skriva sammanfattningar av artiklar

BEDÖMNING:

Vitsord 8

- Aktivt deltagande på lektionerna
- Kan plocka ut central information ur texter och använda faktat
- Visa att man förstår helheter och samband då vi diskuterar, debatterar och skriver.
- Kan tolka olika diagram och tabeller och dra slutsatser av dem

Vitsord 5

- Deltagande på lektionerna
- Kan plocka ut information ur texter
- Kan delta i diskussioner och skriva sammanfattningar med hjälp
- Kan tolka enkla diagram och tabeller.

Studiehjälp, 1 åvt på åk 8 eller 2 åvt antingen på åk 8 eller åk 9

MÅL:

Få rutin och verktyg samt hjälp för studier. Kursen skall väcka motivation för skolarbetet och förbättra elevens självkänsla.

INNEHÅLL:

- lära sig tolka texter och plocka ut väsentligt innehåll.
- lära sig strategier både för egen inläring och självstudier i matematik och realämnen.
- träna muntlig och skriftlig presentation i främmande språk.
- läsförståelse och samtala om det lästa.
- öva att skriva fritt formulerad text enligt allmänna skrivregler.
- muntligt återge texter med hjälp av stödord.
- möjlighet till hjälp och stöd med hemuppgifter.

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Eleven skall:

- visa tydliga framsteg i skriftligt och muntligt framförande.
- förkovra sig i olika ämnen.
- aktivt delta under lektioner.
- visa genuint intresse för skolarbetet.
- visa tydlig studiemotivation.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Eleven skall:

- visa aktivitet under lektioner.
- positivt inställd till kursinnehållet.

Ung företagsamhet, 2 åvt på åk 9

MÅL:

Målet med programmet UF Ett år som företagare är att lära sig arbetslivsfärdigheter och en företagsam inställning och ett företagsamt verksamhets sätt.

UF Ett år som företagare riktas till elever i årskurs 9, i studieprogrammet grundar man för ett läsår ett miniföretag (UF-företag) som fungerar med riktiga pengar. Eleverna går under läsåret igenom alla företags skeden från att grunda det till att avsluta verksamheten.

UF-företaget erbjuder ungdomarna en inlärningsmiljö i vilken de i praktiken kan prova att använda de färdigheter de lärt sig. Färdigheterna som ska läras förs genom att man lär sig genom sin egen aktivitet.

Fastän man inte i framtiden tänker sig ett liv som företagare så befäster kursen färdigheter som behövs i vardagliga situationer tex. att göra upp en budget. Men också att ta kontakt med andra människor och se resultatet av sitt eget arbete.

INNEHÅLL:

- grunda ett UF-företag
- grunda ett företag, driva verksamheten och avsluta ett företag
- göra upp en budget

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

Eleven är aktiv och jobbar självständigt.

Eleven klarar av att driva företaget, vid behov med handledning av en vuxen.

Kunskapskrav för vitsordet 5:

Eleven är närvarande och deltar i undervisningen.

Våra ekologiska fotspår, 2 åvt på antingen åk 8 eller åk 9

MÅL:

Vi jobbar med hållbarhet på många olika sätt och undersöker temat från flera olika vinklar, teoretiskt såväl som praktiskt. Eleverna får bekanta sig med olika varors livscykel för att i framtiden själv kunna göra ekologiskt sunda val. Förmågan att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid är det centrala målet som genomsyrar alla aktiviteter.

INNEHÅLL:

- Olika varors livscykelanalyser (kläder, kosmetik)
- Diskussion kring dokumentärfilmer
- Undersöka hur vår konsumtion påverkar miljön
- Studiebesök
- Tillverka en produkt av återvunnet material

BEDÖMNING:

Kunskapskrav för vitsordet 8:

- Aktivt deltagande på lektionerna
- I diskussioner visa att man förstår sambanden mellan konsumtionen och den inverkan den har på miljön.
- Hitta ekologiskt bra lösningar i den egna vardagen
- Utföra undersökningar och tolka resultat

Kunskapskrav för vitsordet 5:

- Delta på lektioner
- Visa att man inser att konsumtionen påverkar miljön
- Hitta ekologiskt bra lösningar i den egna vardagen
- Utföra undersökningar